

Inhoud

Intro 9

1 Op de kop af 15

Waarin de chemicus Antoine Lavoisier tot 15 telt en tweemaal zijn hoofd verliest – Huisarts Joseph Guillotin net niet onder zijn eigen innovatie het loodje legt – Miracle Mike, de kip zonder kop, anderhalf jaar lang volle zalen trekt – De ziel soms 21 gram weegt en konijnen geen ziel hebben.

2 De nijdige gratendwerg 29

Waarin de dwerg Manuel Wackenheim het heel even wint van de grote Franse overheid – Hoe de UNO en de EU roet in het eten werpen – Waarom dwergwerpen en dwergkegelen wereldwijd verboden zijn – Hoe de dwerg ook weinig meer in trek is als weggevertje – De risico's van het zwartwerpen en eenzaamheid in de Elzas.

3 Vals spel 41

Waarin baron de Coubertin via een list zelf een olympische medaille in de wacht sleept – Hoe de antieke spelen zijn ondergegaan in plat vermaak – Waarom ze in Much Wenlock olympisch zijn gaan ezelrennen en hinkelen – Waarom Dorando Pietri de verkeerde kant op loopt en de staalmagnaat Krupp met de cineaste Leni Riefenstahl de Spelen een Arisch elan geeft.

4 De kloten van de keizer 51

Waarin Napoleon Bonaparte in bed menige veldslag wint – Over de lengte van de kleine keizer – Hoe de baguette van Napoleon in handen valt van een kleptomane pater – De odyssee van de beroemdste bobbel ter wereld – Een *beef jerky* als pronkstuk bij een tentoonstelling – Excentrieke verzamelaars en een koopje van een ton.

5 Piepklein 65

Waarin een superkanon last heeft van losse flodders – Hoe het heel-en-al voor 95 procent een raadsel is – Hoe de kosmos met touwtjes aan elkaar zit – De vrezen van godsvruchtige geleerden – Wat zit er onder de rok van Jezus en van de Profeet? – Schepping of oerknal – 500 miljard Higgsdeeltjes in Amsterdam en wie gaat er met de Nobelprijs Kleine Deeltjes vandoor?

6 Onzalig 77

Waarin het lijk van paus Formosus wordt opgegraven om het te kunnen onthoofden – Pausen elkaar lustig vergiftigen en zelf nog geen twee weken meegaan – Pausen een kind baren – Pausachtigen zich verlustigen aan dames die kastanjes kunnen oprapen zonder hun handen te gebruiken – Over pornopausen, incest en overspel in Rome en Benedictus XVI, die wel degelijk over zaadballen beschikt.

7 In hemelse vaart 89

Waarin Jezus en de Profeet elk op hun eigen wijze naar hun hemel opstijgen – Gesteggel over het jaar nul – Heilige geschriften ontsierd door ontoereikende datasets – Wat is onder en wat is boven? – Op de buraq naar Jeruzalem – Hangengelen en hangduivels en andere opvallende kosmologische gebeurtenissen.

8 Zorgenkindje 97

Waarin de neus van Darwin niet deugt – Vier jaar braken op zee en oceaan – Hoe hij de gould-vinkjes mist die hem later beroemd zullen maken, maar wel valt voor een smakelijke *rhea* – Over inteelt en de uitvinder van de paperclip – Hoe Darwins grootste trouvaille slechts een ordinaar kuiken blijkt te zijn – Hoe hij ondanks grote luiheid toch gered wordt door een echte onderzoeker en als gevallen dominee weer in de Kerk wordt opgenomen.

9 Uit zijn dak 111

Waarin semi-arts Bart Hughes zich met een hobbyboormachine een derde oog in het hoofd boort – Als aankomend arts met een gaatje in zijn hoofd straalt voor het examen theoretische verloskunde en een functie in een archief omarmt – Over keisnijders en boze geesten onder het schedeldak – Het derde oog en het vierde wortelras van Helena Blavatsky en hoe Nobelprijswinnaar Egas Moniz met een handige hersenwroeter de voorhoofdskwab demonteert.

10 God in Engeland 123

Waarin Hendrik VIII zijn lusten botviert – Anna K., het molenpaard, meteen in ongenade valt – Catharina A., het kneusje, wegwijnt – Anna B., het hoertje, haar kop verliest – Dames de hulp van het *congrès* konden inroepen om ondermaatse bedprestaties van hun echtgenoten te bestraffen – Catharina A. van verdriet sterft – Jane S., de hoofse, trouwens ook, maar dan zonder verdriet – Katryn H., de hittepetit, in de Tower drastisch wordt ingekort en hoe Catherine P., het nette nufje, op het nippertje haar hachje redt.

Bibliografie 141

Intro

Toen ik vorig jaar bezig was met de *Encyclopedie van Nutteloze Feiten*, de vijfde bundel met 1111 dingen die u echt niet wilde weten, stuitte ik onvermijdelijk ook op Napoleon Bonaparte. Ik noteerde dat deze opvliegende Corsicaan, die als sterke man uit de Franse Revolutie kwam en die de piepjonge Franse Republiek meteen omvormde tot zijn eigen keizerrijk, helemaal geen klein opdondertje was. Integendeel.

Het idee van een kleine generaal, die zichzelf gedreven door het kleinemannensyndroom tot keizer kroonde en zijn hele boerenfamilie tot het koningschap verhief, mist de aansluiting met de werkelijkheid. De lengtemaat waar Napoleon mee werd gemeten was *pied du roi*, de Franse voet en niet de ongeveer 7 procent kortere Engelse voet. Napoleon was tegen de één meter zeventig, een grote keizer, ruim 5 centimeter langer dan de meesten van zijn soldaten.

Maar hoe zat het met het geslachtsdeel van de zelfbenoemde keizer? Was dat dan wel aan de kleine kant, zoals ik eerder noteerde in het *Grootste Lexicon van Nutteloze Feiten* (2222 dingen die u al helemaal niet wilt

weten – een coproductie met Simon Rozendaal)?

Ik heb het voor u uitgezocht, daarbij geholpen door het feit dat dit onderdeel van de keizer nog steeds op tournee is. Dat is het gevolg van de verzamelwoede van de pastoor van dienst die Napoleon bij zijn overlijden op 5 mei 1821 op Sint Helena aflegde en daarbij diens baguette achteroverdrukte. Zo werden de Kloten van de Keizer het onderwerp van het titelverhaal van deze bundel met 10 geschiedenissen die u niet wilt lezen. Dat neem ik aan tenminste, omdat ik gestuurd door de mij omringende nutteloze feiten soms tot inzichten kom waar ik ook zelf nog een beetje aan moet wennen.

Napoleon is niet de enige beroemde Fransman die aan bod komt. In hoofdstuk 1 wacht u het wedervaren van Antoine Lavoisier, de grote Franse chemicus en belastingophaler. Hij bewees dat hij tot 15 seconden na ontvoeding nog kon knipogen. Maar dat was nog niets in vergelijking met Miracle Mike, de kip zonder kop die in de vroege jaren vijftig anderhalf jaar lang volle zalen trok. Het roept de vraag op naar de aard van bewustzijn bij mens en dier en het gewicht van de menselijke ziel, ooit op 21 gram geschat.

Hoofdstuk 2 behandelt Manuel Wackenheimer, een nijldige dwerg die, zeer tot zijn ongenoegen, officieel niet meer weggeworpen mag worden. Want dat heet, anders dan paaldansen, raamprostitutie en vechtsport, een aanfluiting voor de menselijke waardigheid te zijn. De Fran-

se dwerg werd getroffen door een *Berufsverbot* van de Franse Republiek, de Europese Unie en de Verenigde Naties en kwijnt nu weg in de Elzas.

In hoofdstuk 3 gaan we in op de lotgevallen van Pierre de Frédy, baron de Coubertin. Deze baron wordt er ten onrechte van verdacht dat hij de antieke Olympische Spelen als eerste zou hebben herontdekt en in hun oude vorm tot leven gebracht. Dat laatste is, gezien de verloedering die de antieke spelen in hun 1200-jarig bestaan ondergingen, gelukkig niet helemaal het geval. Een echte smet op zijn blazoen is de olympische medaille die Pierre zichzelf ten koste van zijn gehele vermogen wist toe te kennen. Maar ook dat kunstje was plagiaat, afgekeken van de Romeinse keizer Nero.

Na de avonturen van de kloten van de keizer in hoofdstuk 4 komt in hoofdstuk 5 het gods- dan wel duivels-deeltje aan bod. Het gaat om het ultieme deeltje waar natuurkundigen al jarenlang jacht op maken: het Higgs-boson. Om het te vinden moet een atoomkern worden verbrijzeld met een wel heel bijzonder apparaat, een deeltjesversneller. In dit geval een gloednieuwe van ruim 4 miljard euro die gestationeerd is bij CERN in Genève, de Large Hadron Collider. Maar waarom duurde het zolang voordat dit superkanon het eindelijk begon te doen? Was dit het werk van God en de Profeet, die zich niet onder hun rokken laten kijken? Of speelt hier het menselijk tekort? En wie gaat er met de Nobelprijs Kleine Deeltjes strijken: Peter Higgs of Stephen Hawking?

In hoofdstuk 6 wordt het lijk van paus Formosus tot tweemaal toe opgegraven om bij de zogeheten kadaversynode voor alle volledigheid te worden onthoofd. Ja, pausen hielden wel van een geintje. De meesten waren in het geheel niet heilig of zalig, maar juist dol op seks in alle variëteiten. Moord werd in roomse kringen evenmin geschuwd, waardoor sommige pausen in de Middeleeuwen niet langer dan twee weken meegingen. Op dit moment zijn er overigens vier pausen in functie. De bekendste van dit kwartet, Benedictus XVI, heeft in elk geval met succes de pauselijke testikeltest ondergaan, waardoor zeker is dat hij niet, zoals een vrouwelijke voorganger ooit deed, plotseling een kind zal baren.

In hoofdstuk 7 stijgen we verder op in hemelse sferen en gaan we op zoek naar de hemel, op Hemelvaartsdag het reisdoel van Jezus en de Profeet. Daarbij vertoont zich een logistiek verschil. Jezus gebruikte een lichte wolkenwagen, volgens profane bronnen ook wel een wildebokkenwagen. De Profeet bediende zich daarentegen van een buraq, een bijzondere vogel die net als de lichte wolkenwagen de wetten van de zwaartekracht aan zijn laars lapt. Alhoewel Jezus de keus had uit drie hemelen, valt vooralsnog lastig vast te stellen waar de wolkenwagen Hem bracht.

In hoofdstuk 8 komt Darwin aan bod, de kampioen van de evolutietheorie, die van zijn vader eigenlijk dorpspredikant had moeten worden, nadat hij voor zijn studie

medicijnen was gesjeesd. Helaas kon hij niet tegen bloed in de operatiezaal. Wel was Charles een verwoed jager, die zijn jachtbuit graag zelf slachtte en opat. Zoals de *Rhea darwinii*, de eerst ontdekte kleine Zuid-Amerikaanse struisvogel. Darwin peuzelde zijn unieke vangst met kerst op, maar later bleek het gelukkig een kuiken van de nog immer bestaande *Rhea pennata* te zijn, de gewone Zuid-Amerikaanse struis. Dat de evolutietheorie aan Charles wordt toegeschreven is een kwestie van toeval, maar zijn collegae vieren zijn verjaardag toch nog steeds met een feestmaal met veel gebraden vogeltjes, de oude gourmet waardig.

In hoofdstuk 9 gaat semi-arts Bart Hughes uit zijn dak. Deze te gekke Amsterdammer boorde zichzelf in de jaren zestig met een hobbyboormachine een gaatje in het hoofd. Aanleiding om onze blik te richten op het derde oog, Madame Blavatsky en de Nobelprijs voor Lobotomie. Wat broeit er zoal onder ons schedeldak? En welke gelukzaligheid kan je bereiken door er een gaatje in te boren? Black & Decker bracht Bart Hughes eeuwige roem en bij leven een mooie vaste baan op het archief van het Tropenmuseum, naast een flatje in de Bijlmer waar hij vele jaren van zijn derde oog genoot, evenals van zijn gelukkige huwelijk.

De laatste geschiedenis die u niet wilt lezen betreft Hendrik VIII. In hoofdstuk 10 viert Hendrik zijn lusten bot op Anna K., het molenpaard, Catharina A., het kneusje,

Anna B., het hoertje, Jane S., de hoofse, Katryn H., de hittepetit, en Catherine P., het nette nufje. Voor de zelfbenoemde plaatsvervanger van God in Engeland was het een koud kunstje om dames te lozen die hem niet langer behaagden. Bij vier van de zes geschiedde dat via ont-hoofding, omdat ze geen maagd geweest zouden zijn toen hij hen voor het eerst besteeg. En ook omdat de paus in Rome een beschaafde echtscheiding in de weg stond. Was het vreemd dat Hendrik de functie van plaatsvervanger Gods in Engeland van hem overnam? Doordat Hendrik toen dat ambt bekleedde, was hij immers in staat op een juridisch volkomen verantwoorde wijze van zijn vrouwen af te komen.

In *De kloten van de keizer* kortom tien gevarieerde geschiedenissen die u wellicht niet wilt lezen, maar die ik wel met heel veel plezier heb opgeschreven.

Hein Meijers,
Rotterdam, zomer 2010

1 Op de kop af

Waarin de chemicus Antoine Lavoisier tot 15 telt en tweemaal zijn hoofd verliest – Huisarts Joseph Guillotin net niet onder zijn eigen innovatie het loodje legt – Miracle Mike, de kip zonder kop, anderhalf jaar lang volle zalen trekt – De ziel soms 21 gram weegt en konijnen geen ziel hebben.

*It took them only an instant to cut off that head, but
France may not produce another like it in a century.*
De wiskundige Joseph Louis Lagrange bij de dood van
Antoine Lavoisier

Op 8 mei 1794 rondde Antoine Laurent Lavoisier zijn allerlaatste wetenschappelijke proefneming af met een knipooeg. Het experiment duurde op de kop af 15 seconden. Het experiment was begonnen op het moment dat de guillotine de nek kliefde van de beroemde parttime chemicus, die aan de kost kwam als belastingontvanger. Gegrepen door de wetenschap had Antoine zijn wetenschappelijke staf de opdracht gegeven om na te gaan hoe lang zijn hoofd het nog zou blijven doen nadat de valbijl zijn geleerde kop had gescheiden van zijn romp. De beroemde chemicus, een van de allergrootste geleerden die Frankrijk ooit voortbracht, bleef na decapitatie op 8 mei 1794 vrolijk naar de menigte van toeschouwers knipogen. Ja, er viel in die dagen bij diverse guillotines in vele Parijse parken voor de liefhebber veel te genieten. Ruim 40 000 vijanden van de Franse revolutie vonden daar onder grote publieke belangstelling hun levenseinde. En niet alleen sneuvelden er veel vermeende vijanden van het volk. Er waren ook veel pechvogels die door een rancuneuze echtgenoot of een boze buurman met succes als vijand waren voorgedragen bij een revolutionair volkstribunaal.

Sommige vrienden van de grote Franse geleerde meenden dat Lavoisier tot de laatste categorie behoorde. Hij zou de dupe zijn geworden van een gefrustreerde student-assistent, de Zwitserse activist Jean-Paul Marat, die zijn hele leven lang had moeten opboksen tegen de hogere standen. Tegen bijvoorbeeld de leden van de Académie des Sciences, de eerbiedwaardige Franse academie van (natuur)wetenschappen. Vooraanstaande leden van dat hoge gezelschap, zoals Voltaire en Lavoisier, zagen Marat helemaal niet staan of zitten. En Lavoisier had Jean-Paul zelfs de laan uit gestuurd als wetenschappelijk assistent. En dat kon Marat maar slecht verkroppen.

Dood in bad

Nadat de activistische Zwitser de wetenschap definitief de rug had toegekeerd, bekwaamde hij zich in de journalistiek en sloeg toe in tijdschriften als *L'ami du peuple*. De vijanden van het volk kregen er in deze volksvriend ongenadig van langs. En volkstribunalen zorgden er op basis van de Loi de la Grande Terreur voor dat een groot gedeelte van de Franse elite zonder een serieus proces aan zijn einde kwam onder de guillotine.

Maar ook Marat zelf, een van de grote ingenieurs van de Franse Revolutie, kwam indirect door de grote terreurwet aan zijn einde. In zijn geval doordat een fan van Lodewijk XVI, die er als verlicht despoot ook aan had moeten geloven onder de guillotine, werd gewroken

door een zekere Charlotte Corday. Boze Charlotte was met een broodmes uit Caen gekomen om de dood van haar geliefde vorst te wreken. Zij ging op bezoek bij Marat en trof hem op een plek waar hij vanwege een huidziekte wel vaker vertoefde, in de badkuip van waaruit Marat de revolutie leidde. Voor Charlotte was het een koud kunstje om de gevreesde activist van een handvat in zijn rug te voorzien. Hierdoor kon geen van beiden later genieten van de onthoofding van Lavoisier. Want Marat overleed aan de messteek en Charlotte wachtte uiteraard spoedig ook zelf het schavot.

Zij werd een historische figuur dankzij Jacques-Louis David, een strijdmakker van Marat, tevens kunstschilder, die de moord in de badkuip vastlegde op een beroemd schilderij. Dat is nu nog te zien in het Koninklijk Museum voor Schone Kunsten in Brussel. Onder de naam David werd deze kunstenaar vervolgens huisschilder van Napoleon Bonaparte en legde hij de keizer en diens familie vast in een serie heftige klassieke schilderijen. Beroemd geworden schilderijen, zij het dat Napoleon wel vond dat hij er altijd wat te dik op werd afgebeeld.

Marat wordt in de meeste geschiedenisboeken afgeschilderd als een nare, ziekelijke, fanatieke gluiperd. Een lichamelijk en geestelijk ongezond wrak, altijd in de weer met rancuneuze valse spelletjes. Met deze aandacht die David van de geschiedenis krijgt, wordt hem waarschijnlijk te veel eer bewezen. Het gaat te ver om de decapitatie van Lavoisier geheel en al af te wentelen op deze iets te bevlogen Zwitser.